

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/69817,Kino-PRL-u-wobec-II-Rzeczypospolitej-spotkanie-w-ramach-seminarium-popularnonauk.html>
17.04.2024, 05:21

„Kino PRL-u wobec II Rzeczypospolitej” - spotkanie w ramach seminarium popularnonaukowego „Z kamerą po II Rzeczypospolitej. Oblicza polskiego kina przedwojennego” - Warszawa, 6 maja 2019

W poniedziałek 6 maja 2019 r. w Przystanku Historia Centrum Edukacyjnym IPN w Warszawie odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Z kamerą po II Rzeczypospolitej. Oblicza polskiego kina przedwojennego”.

Tym razem prof. Piotr Zwierzchowski omówił temat: „Kino PRL-u wobec II Rzeczypospolitej”.

II Rzeczpospolita pojawiała się w kinie PRL-u częściej niż można by się spodziewać, choć bardzo często jej wizerunek był zdecydowanie krytyczny. Wynikało to z polityki historycznej PRL, ale przesadą byłoby stwierdzenie, że wszystkie zarzuty wobec tej epoki były nieprawdziwe bądź wynikały jedynie z założeń politycznych czy ideologicznych. O niuansach oceny dwudziestolecia międzywojennego decydowały także liczne konteksty historyczne, kulturowe czy estetyczne. Warto także pamiętać, że czasem ta negatywna ocena stawała się dość dwuznaczna. Zamach stanu Ryszarda Filipńskiego i Polonia Restituta Bohdana Poręby krytycznie pokazywały II Rzeczpospolitą, ale były też pochwałą silnego państwa i przywódcy.

Być może najważniejszym filmem o II Rzeczypospolitej była Śmierć prezydenta Jerzego Kawalerowicza, w którym dzięki historycznej rekonstrukcji pojawiały się pytania o władzę,

demokrację i państwo, a dzięki temu, że twórcy pozwalali przedstawić swoje racje obu stronom, dawali w ten sposób Polakom lekcję o sensie demokracji.

Dwudziestolecie międzywojenne było też nierzadko scenerią filmów gatunkowych, na przykład kina sensacyjnego czy melodramatów, ale nawet w tych filmach, w których przeszłość wydaje się być jedynie atrakcyjną wizualnie przestrzenią, scenerią spektaklu, do głosu dochodziły tęsknoty widzów za dawnym (niby) lepszym światem. Widać to w polskiej odmianie kina retro, które przedstawiało obraz Złotej Ery, przeszłości, w której wszystko działało się lepiej.

Pokazane zostały fragmenty następujących filmów: **Celuloza (1953)**, reż. Jerzy Kawalerowicz; **Zezowate szczęście (1959)**, reż. Andrzej Munk; **Sól ziemi czarnej (1969)**, reż. Kazimierz Kutz; **Śmierć prezydenta (1977)**, reż. Jerzy Kawalerowicz; **Sprawa Gorgonowej (1977)**, reż. Janusz Majewski; **Znachor (1981)**, reż. Jerzy Hoffman; **Limuzyna Daimler-Benz (1981)**, reż. Filip Bajon; **Zamach stanu (1980)**, reż. Ryszard Filipiński; **Polonia Restituta (1982)**, reż. Bohdan Poręba; **Kariera Nikodema Dyzmy (1980)**, reż. Jan Rybkowski, Marek Nowicki; **Vabank (1981)**, reż. Juliusz Machulski.

Wykład: **prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski**, historyk filmu, autor m.in.: Zapomniani bohaterowie. O bohaterach filmowych polskiego socrealizmu, Warszawa 2000; Pęknięty monolit. Konteksty polskiego kina socrealistycznego, Bydgoszcz 2005; Piękny sen pedagoga. Literackie i filmowe portrety świata edukacji, Kraków 2005; Spektakl i ideologia. Szkice o filmowych wyobrażeniach śmierci heroicznej, Kraków 2006; Kino polskie po roku 1989, Bydgoszcz 2007; Kino nowej pamięci. Obraz II wojny światowej w kinie polskim lat 60., Bydgoszcz 2013; Polskie seriale telewizyjne, red. [Piotr Zwierzchowski](#), [Barbara Giza](#), John Bates, Karolina Kosińska, Bydgoszcz 2015.

Seminarium jest bezpłatne.

Kolejne spotkanie:

II Rzeczpospolita w kinie polskim po roku 1989 – 27 maja 2019

Informacje: Sławomir Stępień (slawomir.stepien@ipn.gov.pl; 22 860 70 50)